

P R O G R A M
HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE

DOLNÝ
CHOTÁR

DO ROKU 2020

P R O G R A M **HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO** **ROZVOJA OBCE**

D O L N Ý
C H O T Á R

DO ROKU 2020

Spracovateľ: Ecocities, s.r.o.

www.ecocity.szm.sk/pro

plánovacie dokumenty pre udržateľný rozvoj miest a obcí

* územné plány, urbanistické štúdie

* posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA/SEA)

* projekty zveľadenia a regenerácie sídiel

Zostavil: Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD. a kol.

SCHVÁLENÉ V OZ 28.6.2013

Obsah

1. Úvod	5
1.1 Účel programového dokumentu	5
1.2 Metodika a postup spracovania programového dokumentu	8
1.3 Zoznam východiskových dokumentov a zdrojov informácií	11
1.4 Zoznam použitých skratiek.	12
2. Analytická časť	13
2.1 Úvodná charakteristika obce	13
2.2 Súhrnná analýza situácie obce.	13
2.2.1 Analýza regionálnych vzťahov a väzieb	13
2.2.2 História obce a pamiatky	15
2.2.3 Demografická situácia	15
2.2.4 Trh práce a sociálna situácia	18
2.2.5 Občianska vybavenosť.	19
2.2.6 Hospodárska základňa	19
2.2.7 Rekreačia a cestovný ruch	20
2.2.8 Prírodné podmienky a životné prostredie	20
2.2.9 Kultúra a spoločenské aktivity.	24
2.2.10 Bytový fond	25
2.2.11 Technická infraštruktúra	25
2.2.12 Dopravná infraštruktúra	26
2.2.13 Činnosť a hospodárenie miestnej samosprávy	27
2.3 Prehľad realizovaných opatrení	28
2.4 Analýza uplatňovanej stratégie a plánovacích dokumentov	29
2.5 SWOT analýza	30
2.6 Analýza hlavných faktorov rozvoja a kľúčových disparít	33
3. Strategická časť	35
3.1 Opis stratégie a rozvojových priorít.	35
3.2 Strategická vízia obce	36
3.3 Strategické ciele	36
4. Implementačná / programová časť	38
4.1 Plány opatrení a aktivít pre prioritné oblasti rozvojovej stratégie	38
4.1.1 Opatrenia a aktivity pre Prioritu A. Komplexné dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	39
4.1.2 Opatrenia a aktivity pre Prioritu B. Rozširovanie služieb pre obyvateľstvo	43
4.1.4 Opatrenia a aktivity pre Prioritu C. Podpora ekonomickej aktivity	45
4.1.4 Opatrenia a aktivity pre Prioritu D. Ochrana a zveľaďovanie životného prostredia.	47

4.2 Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie realizácie	49
4.3 Časový harmonogram realizácie	49
4.4 Finančné zabezpečenie realizácie a finančný plán	50
4.5 Určenie indikátorov úspešnosti	55
4.6 Praktické pokyny pre spravovanie programového dokumentu.	55
5. Väzby na nadradené plánovacie a programové dokumenty	57
5.1 Väzby programového dokumentu na priority a ciele Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja	57

1. Úvod

1.1 Účel programového dokumentu

Nové úlohy a kompetencie obcí pri uskutočňovaní podpory regionálneho rozvoja vyplývajú obciam zo Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky a zo Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý nahradil predchádzajúci zákon č. 351/2004 Z. z.

Jednou z nich je aj obstarávanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len program rozvoja), ktorý patrí medzi základné programové dokumenty na podporu regionálneho rozvoja. Na základe týchto programových dokumentov sa realizuje podpora regionálneho rozvoja zo zdrojov EÚ. Vypracovaním programu rozvoja obec napĺňa jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania. Tým zvyšuje svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže program rozvoja obce je jedným z dôležitých dokladov pre posúdenie žiadosti o poskytnutie pomoci z fondov EÚ a iných verejných zdrojov.

Ďalším dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja.

Program rozvoja obce má charakter strategického, t.j. dlhodobého až strednodobého rozvojového dokumentu. V súlade s aktuálnym programovým obdobím EÚ 2014-2020 je plánovací horizont strategickú časť programu rozvoja obce Dolný Chotár stanovený do roku 2020.

Program rozvoja je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstáva jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja obce. Obec Dolný Chotár vypracovaním programu rozvoja deklaruje záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj obce. V podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na nekoordinovaných „ad-hoc“ rozhodnutiach.

Program rozvoja je dôležitým nástrojom komunikácie voči potenciálnym investorom, ktorí sa pri svojich lokalizačných rozhodnutiach orientujú podľa stability rozvojovej politiky a tiež podľa ponuky konkrétnych investičných príležitostí obsiahnutých v rozvojových dokumentoch.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ako dokument zastrešujúci rozvojovú politiku na miestnej úrovni

Program rozvoja je komplexným dokumentom, spájajúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom nájsť riešenie na všetky problémy. Podstatou je z množstva problémových okruhov identifikovať tie, ktoré sú v danom prostredí kritické. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej efektivity a reálnosti cieľov sústreďuje zdroje na niekoľko kľúčových oblastí rozvoja.

Dlhodobý plánovací horizont znamená veľkú mieru neistoty a rizika, ktoré nemožno vopred predvídať s dostatočnou presnosťou. Preto má program rozvoja charakter otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol program rozvoja skutočne živým dokumentom, musí byť sústavne aktualizovaný.

Z právneho hľadiska nemá charakter všeobecne záväzného predpisu, je dokumentom koordinačným. Zámery obsiahnuté v tomto dokumente sú záväzné len pre obstarávateľa v rovine morálneho a politického záväzku, daného schválením dokumentu v obecnom zastupiteľstve. Ostatné fyzické a právnické osoby sú programom viazané len do tej miery, s ktorou sami vyslovili súhlas.

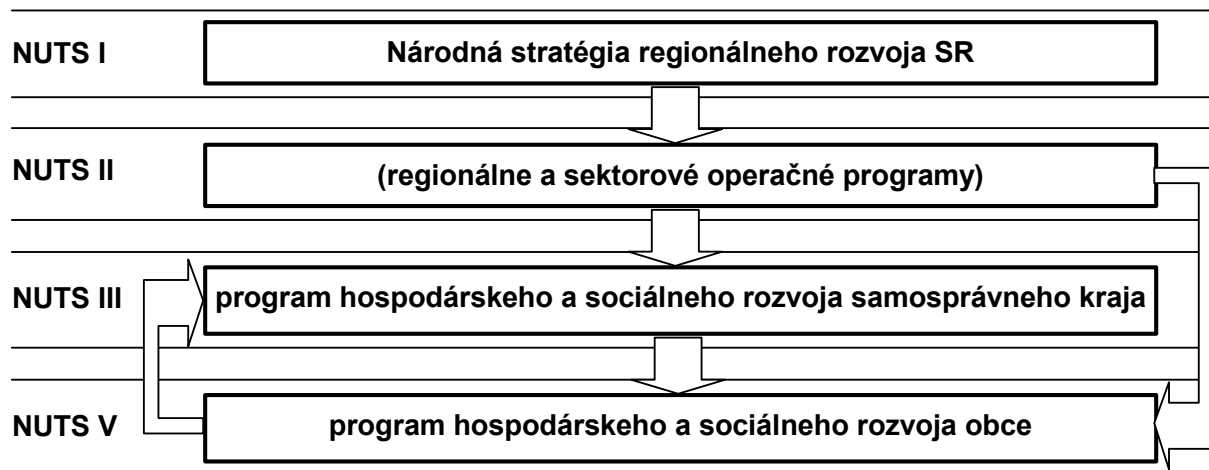
Výlučné kompetencie pri obstarávaní programu má obec. Na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. získali obce na úseku regionálneho rozvoja právomoc vypracúvať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (čl. I., § 2). Obecné zastupiteľstvo program rozvoja

schvaľuje (resp. len jeho strategickú a implementačnú časť), rovnako ako aj prípadné zmeny a doplnky tohto dokumentu.

Obsah programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je legislatívne vymedzený Zákomom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (§ 8) v zmysle neskorších zmien podľa Zákona č. 351/2004 Z. z., podľa ktorého Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Dolný Chotár sa prihliadalo na to, aby ciele a opatrenia stanovené v tomto dokumente boli v súlade s nadradenými programovými dokumentmi regionálneho rozvoja – Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009 – 2015, Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR.

Sústava základných programových dokumentov podpory regionálneho rozvoja

1.2 Metodika a postup spracovania programového dokumentu

Metodické východiská

Súčasťou tohto dokumentu je stručný popis metodiky a procesu tvorby programu rozvoja obce. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spolutvorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôsobovať meniacim sa podmienkam. Pri rešpektovaní metodických postupov by sa mala uchovať konzistentnosť myšlienok obsiahnutých v dokumente.

Pri usmerňovaní plánovacieho procesu a spracovaní dokumentu boli aplikované metodické postupy vyvinuté Projektovým tímom Ecocity, pri zhodnotení výsledkov relevantných výskumných projektov a využití viacerých osvedčených domácich a zahraničných metódik strategického plánovania na komunálnej úrovni (p. metodické podklady – kap. 1.4). Obsah dokumentu je v súlade s odporúčaniami metodickej príručky Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, podľa ktorej bola upravená aj použitá terminológia. Reflektuje tiež najnovšie obsahové a terminologické vymedzenie PHSR obce vyplývajúce zo Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program rozvoja obce Dolný Chotár tvoria tri hlavné časti:

- analytická časť = celková socio-ekonomická analýza, SWOT analýza, GAP analýza, audit zdrojov
- strategická časť = strategická vízia a strategické ciele)
- implementačná (programová) časť = návrh opatrení a aktivít s časovým harmonogramom, návrhom finančného a organizačného zabezpečenia

Plánovací postup

V prvej fáze bolo uskutočnené hodnotenie doterajšieho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Chotár na roky 2007 - 2013, ktorý bol schválený v OZ v roku 2007. Realizovali sa doplnujúce analýzy. V ďalšej etape bol pripravený koncept strategickej a implementačnej časti programu rozvoja vo forme námetov a návrhov projektov, ktoré v podstatnej miere vychádzali z doterajšej stratégie. Po zapracovaní nových námetov a pripomienok bol pripravený návrh výsledného dokumentu.

V zmysle metodického postupu a navrhnutého obsahu programového dokumentu, prvá skupina činností zahŕňala celkovú analýzu situácie obce. Úlohou analýz je dať odpoveď na otázku „kde sa obec v súčasnosti nachádza“. Analytická časť poskytuje koncentrovaný zdroj informácií o obci s možnosťou ďalšieho využitia, napríklad na prezentačné účely. Je členená podľa jednotlivých oblastí života obce, resp. funkčných subsystémov, v rámci ktorých je obsiahnutá aj analýza realizovaných aktivít a opatrení.

Informácie pre analýzy poskytla obec, ďalšie informácie boli získané priamymi prieskumami v teréne, diskusiami s predstaviteľmi obce. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne.

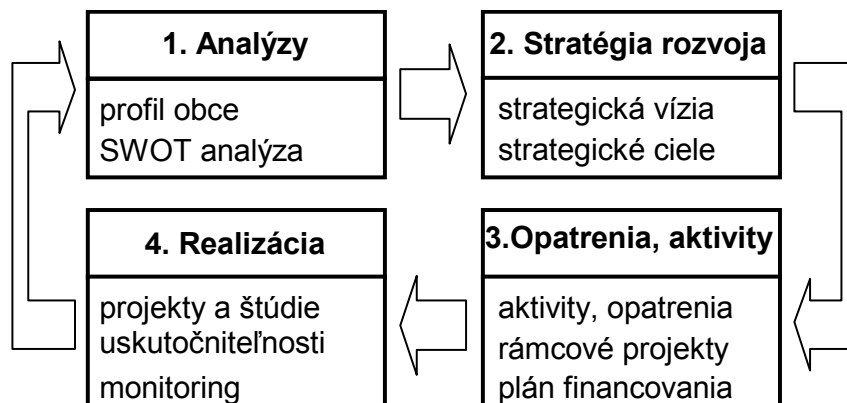
Analýzy, podobne ako aj samotná rozvojová stratégia, sa sústreďovali len na rozhodujúce faktory a kľúčové prvky. Preto sú kvalitatívne hodnotenia uprednostnené pred kvantitou vstupných dát.

Ďalším krokom bola syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika obce, nevyhnutná pre stanovenie rozvojových cieľov.

V nasledujúcej etape, ktorá prebiehala sčasti súbežne s analytickou fázou, sme pristúpili k definovaniu rozvojovej stratégie, pozostávajúcej zo strategickej vízie podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov.

V poslednej plánovacej etape boli stanovené niektoré konkrétne krátkodobé kroky (opatrenia, aktivity a rámcové projekty), ktoré majú viesť k naplneniu vízie a dlhodobých zámerov.

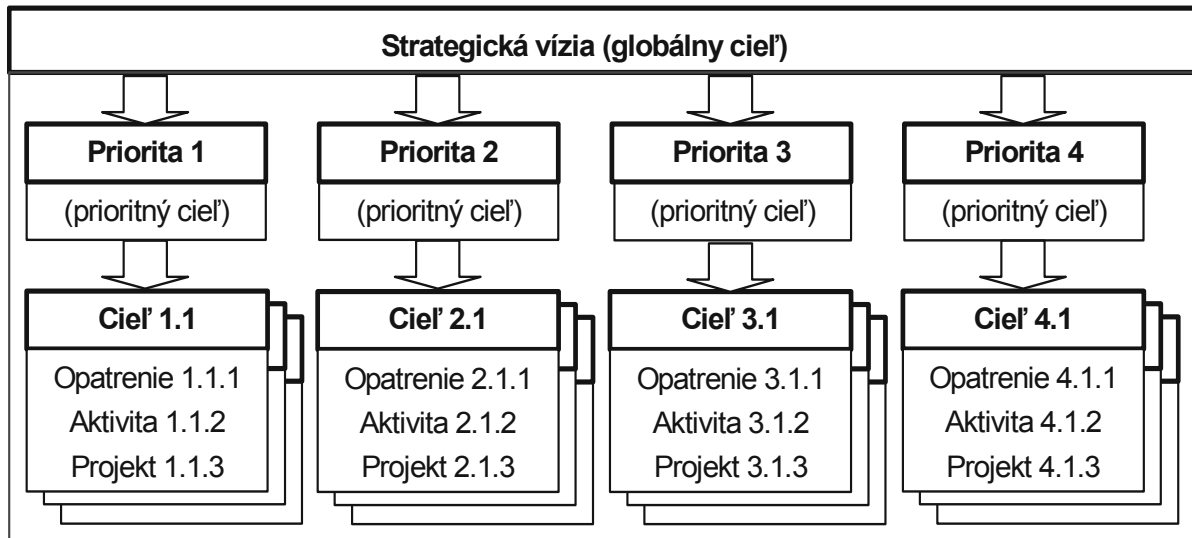
Obsah a postup spracovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Pri definovaní konkrétnych opatrení a aktivít boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ. V prílohe tejto dokumentácie je preskúmaná väzba na priority, opatrenia a podporované aktivity relevantných programových dokumentov.

Z podstaty strategického plánovania vyplýva viacúrovňová štruktúra programového dokumentu, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa priorít a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít. Tomu zodpovedajú aj rozličné časové horizonty - strategickú časť tvoria dlhodobé ciele; v operatívnej časti sú konkrétnejšie opatrenia realizovateľné počas kratšieho obdobia.

Princíp viacúrovňovej štruktúry programu rozvoja obce

Udržateľný rozvoj a vplyv na životné prostredie

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Chotár zahŕňa viaceré návrhy aktivít a projektov smerujúcich k zlepšeniu životného prostredia a udržateľnému rozvoju. Aplikuje relevantné princípy Ecocity, ktoré definujú ideál udržateľného rozvoja urbanistických štruktúr (www.ecocity.szm.sk/principy).

Programový dokument nezahŕňa projekty, ktoré by vytvárali rámec na schválenie navrhovaných činností podliehajúcich posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, uvedených v prílohe č. 8 Zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z. Z tohto dôvodu programový dokument nepodlieha posudzovaniu strategických dokumentov ani zisťovaciemu konaniu v zmysle §4, §5 (ods. 3) a §7 uvedeného zákona.

1.3 Zoznam východiskových dokumentov a zdrojov informácií

Vstupné informácie a koncepčné dokumenty

Atlas obcí Slovenska podľa rodinných a demografických charakteristík, Bratislava : MSŠR, 1996.

Oficiálna internetová stránka obce Dolný Chotár www.dolnychotar.sk.

Prognostické údaje podporujúce vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obce. MVRR, 2003.

Región Podunajsko. R.G.T. Press. [informačný materiál] 2006.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Štatistický úrad SR, 2002.

Územný plán obce Dolný Chotár – prieskumy a rozbor, DMTeam, 2009

Územný plán obce Dolný Chotár – zadanie, DMTeam, 2009

Vlastivedný Slovník obcí na Slovensku. II. zväzok. Bratislava : Veda, 1977.

Rozvojové stratégie a sektorové politiky na regionálnej a národnej úrovni

Koncepcia územného rozvoja Slovenska, 2001 (v znení z r. 2011)

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009 – 2015

Metodické podklady

Dobrucká, L. – Coplák, J.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce. Bratislava : FM UK, 2007, 151 s.

Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, 2004.

McSweeney, E.: Obecné strategické plánovanie, miestny ekonomický rozvoj a facilitovanie procesu. Kanadský urbanistický inštitút, 2001.

Miestna Agenda 21 na Slovensku. Metodická príručka. Bratislava : REC, 2003.

Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Enterplan, 2002.

Zamkovský, J.: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja – význam, štruktúra a základné metodické tézy. Banská Bystrica : CEPA, 2004.

1.4 Zoznam použitých skratiek

TTSK – Trnavský samosprávny kraj

EAGGF – Európsky poľnohospodársky a garančný fond

ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF – Európsky sociálny fond

MVDRR – Ministerstvo výstavby, dopravy a regionálneho rozvoja

OP – operačný program

POD – Program obnovy dediny

PRO, PHSR – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

PRSK – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja

ROP – regionálny operačný program

RRA – regionálna rozvojová agentúra

ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania

ÚPN – Územný plán

ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

2. Analytická časť

2.1 Úvodná charakteristika obce

Obec Dolný Chotár leží v Podunajskej nížine, severne od Žitného ostrova, na brehu Starej Čiernej vody, v nížinnej oblasti vytvorenej sútokom Váhu a Malého Dunaja.

Územie je takmer úplne odlesnené a intenzívne poľnohospodársky využívané. Na základe počtu obyvateľov sa obec Dolný Chotár zaraďuje medzi malé obce (420 obyvateľov k 31.12.2011). Leží v nadmorskej výške 110 – 111 m.n.m. Hlavnou ekonomickou činnosťou je poľnohospodárstvo, pre ktoré sú tu veľmi výhodné podmienky.

Zastavaným územím obce prechádza cesta III. triedy, ktorá tu končí. Je jediným dopravným napojením obce. Do vzdialenosti 30 km sa nachádzajú mestá Galanta, Šaľa.

Katastrálne územie obce má rozlohu 1388,17 ha. Hustota obyvateľov v katastrálnom území Dolný Chotár predstavuje len 15 obyv./km², pričom na okres Galanta pripadá hustota 148 obyv./km² a na územie SR 110 148 obyv./km².

2.2 Súhrnná analýza situácie obce

2.2.1 Analýza regionálnych vzťahov a väzieb

Regionálny kontext

Okres Galanta, po odčlenení novokonštituovaného okresu Šaľa v roku 1996, má rozlohu 641 km² a 94 778 obyvateľov. V rámci SR patrí medzi stredne veľké okresy. Sídlnú štruktúru okresu charakterizujú stredne veľké a väčšie obce, ktoré vytvárajú pomerne rovnomernú sieť sídiel. Tvorí ju 35 obcí, z toho 3 majú štatút mesta: Galanta, Sereď a Sládkovičovo.

Obdobie ekonomickej transformácie uplynulých 20 rokov prinieslo hospodárstvu okresu hlboké štruktúrne problémy. Úpadok postihol najmä poľnohospodársku výrobu a niektoré tradičné priemyselné odvetvia. Mnohé podniky zanikli a ukončili výrobu alebo sa dostali do konkurzného konania (Niklová huta v Sereďi, nábytkárske závody a Medos v Galante, lanárske závody v Sládkovičove). Okrem niekoľkých menších potravinárskych závodov, ktoré dokázali prekonať obdobie ekonomickej transformácie, v Galante a Sládkovičove vznikol väčší počet menších firiem v oblasti stavebníctva a neskôr sa tu etablovali viaceré zahraničné spoločnosti.

Po Bratislave a Považí sa v ďalšom období ohniská hospodárskeho rozvoja presúvali aj do iných miest západoslovenského regiónu, vrátane okresu Galanta. Rozvoj nastáva hlavne po otvorení výrobnej prevádzky spoločnosti Samsung, ktorá sa špecializuje na výrobu spotrebnej elektroniky. Prílev investícií do výroby a oživenie podnikateľského sektora sa odrazil aj vo výraznom znížení miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Galanta, ktorá sa od roku 1999 do roku 2004 znížila 2,5 násobne (k 31.12.1999 kulminovala miera

nezamestnanosti v okrese na úrovni 20,78%, do 31.8.2004 klesla na 8,5%). V dôsledku hospodárskej krízy po roku 2009 došlo k miernemu nárastu nezamestnanosti.

Možno konštatovať, že predtým takmer výlučne poľnohospodársky región s priemyselnou základňou orientovanou najmä na spracovanie poľnohospodárskych produktov (mliekárne, pečivárne, spracovanie medu, vinárske závody, ľanárske a konopárske závody, konzerváreň, cukrovar) sa začína orientovať na sofistikovanú strojársku výrobu.

Lokálny kontext

Z hľadiska administratívneho členenia je obec Dolný Chotár súčasťou okresu Galanta a Trnavského kraja. Nachádza sa mimo sídelných a rozvojových osí a ťažísk osídlenia. Poloha je marginálna, v relatívne ťažko dostupnej oblasti medziriečia.

Dolný Chotár leží 23 km od Šale, 25 km od okresného mesta Galanta, 35 km od Dunajskej Stredy. Najbližšou obcou je Kráľov Brod (9 km), s ktorou má Dolný Chotár vzhľadom na dopravné spojenie a historický vývoj, najintenzívnejšie väzby.

Vzhľadom k malej veľkosti je obec úzko spätá s okolím a je od neho závislá. Do obce vedie cesta III. triedy č. III/508009 Kráľov Brod – Dolný Chotár. Cesta sa napája na cestu II. triedy č. II/561 Veľký Meder – Galanta. Spojenie s okolitými obcami Trstice, Neded a mestom Kolárovo je len po nespevnených poľných cestách. V dôsledku nevybudovanej dopravnej infraštruktúry sú viaceré pomerne blízke mestá (Kolárovo, Dunajská Streda, Komárno) ťažko dostupné .

Obec Dolný Chotár susedí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- k.ú. Kráľov Brod (na severe)
- k.ú. Vlčany, k.ú. Neded (na východe)
- k.ú. Kolárovo (na juhovýchode)
- k.ú. Okoč (na juhu)
- k.ú. Topoľníky (na juhozápade)
- k.ú. Trstice (na severozápade)

Východná a juhovýchodná hranica obce je zároveň hranicou Trnavského kraja a Nitrianskeho kraja. Južná a juhozápadná hranica obce je súčasne hranicou okresu Galanta s okresom Dunajská Streda.

2.2.2 História obce a pamiatky

Dolný Chotár bol do roku 1960 ako osada pričlenený k obci Dolné Saliby. Do tohto obdobia dejiny Dolného Chotára úzko súvisia s dejinami Dolných Salíb. V roku 1984 bol Dolný Chotár pripojený k obci Kráľov Brod až do roku 1991, kedy sa obec Dolný Chotár osamostatnila.

Pamiatky

V obci sa nenachádzajú národné kultúrne pamiatky evidované Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Pamiatkové hodnoty má hlavný kríž miestneho cintorína s korpusom Ukrižovaného Krista z roku 1958.

2.2.3 Demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti a sčasti je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1991 – 2012

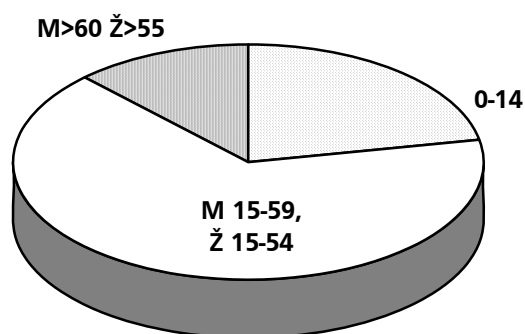
Rok sčítania obyv.	Počet obyvateľov
1991	244
2001	224
2008	285
2009	295
2010	397
2011	415
2012	431

Dolný Chotár bol v minulosti osadou majerského osídlenia s pomerne stabilným počtom obyvateľov. Po osamostatnení v posledných 10 rokoch počet obyvateľov obce rapídne stúpa. Najväčší rast bol zaznamenaný v roku 2010, kedy počet obyvateľov vzrástol o 102, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje nárast o 35%. Dôvodom tohto vývoja je masívna bytová výstavba v obci. Spolu bolo v rokoch 2006 – 2010 vybudovaných 90 bytov. Miernejší rast počtu obyvateľov pokračoval aj v ďalších rokoch. V roku 2012 bol dosiahnutý historicky najvyšší počet obyvateľov – 431.

Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	2001	2011
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	224	420
z toho muži	109	199
z toho ženy	115	221
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	40	92
Počet obyvateľov v produktívnom veku (M 15-59, Ž 15-54)	122	277
z toho muži	69	132
z toho ženy	53	145
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku (M>60, Ž>55)	62	51
z toho muži	20	
z toho ženy	42	

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, Štatistický úrad 2007, 2011

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Prirodzený a mechanický pohyb obyvateľstva

Rok	narodení	zosnulí	pristahovaní (prihlásení na TP)	Vystahovaní (odhlásení z TP)	Prírastok
2008	1	4	54	7	+44
2009	2	4	27	15	+10
2010	2	5	122	17	+102
2011	1	3	44	24	+18
2012	3	4	49	32	+16

Zdroj: údaje obce

Pri sledovaní zmien vo vekovej štruktúre obyvateľov v obci medzi rokmi 2001–2011 možno konštatovať, že stúpol podiel obyvateľov v predproduktívnom veku do 14 rokov a v produktívnom veku a klesol podiel obyvateľov v poproduktívnom veku. Vysoký podiel populácie v produktívnom veku (66%) znamená, že humánny potenciál pre ekonomický rozvoj v súčasnosti dosahuje vrchol. V súčasnosti teda nie sú potrebné veľké verejné výdavky pre výchovu mladej generácie, ani pre starostlivosť o ľudí v dôchodkovom veku,

naopak finančný kapitál generácie v produktívnom veku predstavuje potenciál vzniku nových prevádzok služieb.

Z hľadiska prognózovania budúceho demografického vývoja má vysokú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ podľa údajov z roku 2011 dosahuje za celú obec hodnotu až 180, pričom oproti údajom z roku 2001, keď dosahoval hodnotu 64,5, sa radikálne zvýšil. Podľa všeobecnej interpretácie, hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda o progresívny typ populácie. Zatiaľ sa však neprejavuje nárastom natality. V budúcnosti možno počítať s nárastom počtu obyvateľov prirodzenou menou – vďaka prisťahovaniu mladších vekových skupín obyvateľov vo fertilmom veku.

Skladba obyvateľov podľa národnosti

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby pomerne homogénne. Podľa údajov sčítania obyvateľstva z roku 2001 sa k maďarskej národnosti hlásilo 209 obyvateľov, t.j. 93,3%, k slovenskej národnosti 14 obyvateľov, t.j. 6,3%. Ostatné národnosti neboli zastúpené. Možno však predpokladať, že podstatným nárastom počtu obyvateľov po roku 2001 došlo k zmenám národnostnej skladby.

Národnosť	maďarská	slovenská	nezistená
	209	14	1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

V porovnaní s celoslovenským priemerom je miera religiozity podpriemerná. Väčšia časť obyvateľstva sa v roku 2001 hlásila k rímskokatolíckej cirkvi – 54,4% obyvateľov. Za predchádzajúce desaťročie vrástol podiel rímskokatolíckeho vyznania až o 10 perc. bodov. Súčasne značne poklesol počet obyvateľov evanjelického vyznania – z 37,7% na 34%. Ide o prejav všeobecnej tendencie príklonu obyvateľstva k majoritnému vyznaniu.

Vierovyznanie	rímskokatolícke	evanjelické	bez vyznania	nezistené
	122	74	26	1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Rodinná charakteristika obce

Podľa rodinnej charakteristiky bola obec Dolný Chotár klasifikovaná ako obec tradičného typu (Atlas obcí Slovenska..., 1996). V porovnaní s inými obcami okresu je vyšší podiel spoločne bývajúcich domácností a podiel úplných rodín. Možno však predpokladať, že prisťahovaním veľkého počtu mladých rodín po roku 2001 došlo k podstatnej zmene rodinnej charakteristiky obce.

Podiel na celku domácností	% úplných rodín	% neúplných rodín	% viacdet. rodín (3 a viac)	% podiel detí na celku	% spoločne bývajúcich domácností
	35,3	2,0	3,9	20,1	44,1

Zdroj: Atlas obcí Slovenska podľa rodinných a demografických charakteristík, 1996

2.2.4 Trh práce a sociálna situácia

Hospodárske subjekty pôsobiace na území obce zabezpečujú pracovné miesta len pre malú časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva. V obci sú vytvorené stále pracovné miesta v obchode, miestnej verejnej správe a v poľnohospodárstve. Najväčším zamestnávateľom je ASTER PLUS, s.r.o. Druhým najväčším zamestnávateľom je Obec Dolný Chotár so 7 zamestnancami.

Podľa údajov zo sčítania z roku 2001 väčšina obyvateľov pracovala v súkromnom sektore – 47 obyvateľov, vo verejnom sektore pracovalo 46 obyvateľov. Z celkového počtu 96 ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádzalo za prácou mimo obec 21 obyvateľov. Cieľovými miestami odchádzky sú hlavne Galanta, v menšej miere aj Šaľa, Bratislava.

Počet pracovných miest v uplynulom desaťročí poklesol najmä v poľnohospodárstve, kde došlo k postupnému útlmu výroby, pri súčasnom raste požiadaviek na zvyšovanie produktivity práce.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	240
z toho muži	122
z toho ženy	118
Počet pracujúcich	196
z toho muži	108
z toho ženy	88
Počet nezamestnaných	21
z toho muži	9
z toho ženy	12

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Sociálna štruktúra obyvateľov prechádza v poslednom období evidentnými zmenami. Do obce sa prisťahovali noví obyvatelia. Intenzita sociálnych vzťahov medzi pôvodnými obyvateľmi a prisťahovanými je nízka. Čiastočne to vyplýva z rozdielov v sociálnom postavení, odlišné sú však aj hodnotové preferencie, vzťah k prostrediu a očakávania smerom k obci. Vysoká miera odchádzky za prácou je príčinou uvoľňovania sociálnych a psychologických väzieb na miesto bydliska.

2.2.5 Občianska vybavenosť

V obci sú zastúpené len niektoré zariadenia základnej občianskej vybavenosti.

Vzdelávacie zariadenia reprezentuje málotriedna základná škola a materská škola. Počet žiakov základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským sa v posledných rokoch pohybuje okolo 15-20. Vyučovanie je zabezpečené v 2 triedach. Materskú školu navštevuje tiež 15-20 detí. K dispozícii sú 2 miestnosti, vrátane jedálne. Obe vzdelávacie zariadenia sú umiestnené v budove kultúrneho domu, vybudovanej koncom 20. storočia.

Pre kultúrno-spoločenské aktivity slúži kultúrno-spoločenská miestnosť. Potrebná je jej rekonštrukcia, aby mohla plniť svoj účel. Na južnom okraji obce je futbalové ihrisko bez prevádzkového vybavenia.

V oblasti komerčnej vybavenosti je zastúpená jedna prevádzka maloobchodu – obchod s potravinami a rozličným tovarom (Jednota). Sídli v novovybudovanom objekte s dostatočnou priestorovou kapacitou. V obci je ďalej pohostinské zariadenie (penzión).

Iné zariadenia občianskej vybavenosti sa v obci nenachádzajú – nie sú tu zariadenia zdravotnej ani sociálnej starostlivosti, ani kostol. Obyvatelia využívajú kapacity zariadení občianskej vybavenosti v Kráľovom Brode, Galante a ďalších mestách.

2.2.6 Hospodárska základňa

Územie sa nachádza v najproduktívnejšej poľnohospodárskej oblasti SR. Výmera poľnohospodárskej pôdy predstavuje 80,5% z výmery katastrálneho územia. Ide o vysokoprodukčné pôdy, intenzívne využívané pre rastlinnú výrobu. V areáli hospodárskeho dvora AGRO Dolný Chotár je chov bažantov (7000 kusov).

Možno konštatovať, že hospodárska základňa obce nie je rozvinutá, vytvára málo pracovných príležitostí a dodatočných príjmov obecného rozpočtu. Hospodársku základňu obce Dolný Chotár tvoria iba malé firmy zamestnávajúce spolu menej ako 40 zamestnancov:

- ASTER PLUS, s.r.o.
- AGRO Dolný Chotár
- Pancza Eugen
- Czanik Ivan
- Gál Imrich

Ide výlučne o subjekty podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej výroby, resp. samostatne hospodáriacich roľníkov. Priemyselná výroba v obci nie je zastúpená.

Kľúčovými zamestnávateľmi v regióne sú podniky Samsung Electronics v Galante a Trnave (elektrotechnická výroba), JASPLASTIK-SK s.r.o. Galanta (lisovanie plastov).

2.2.7 Rekreačia a cestovný ruch

Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch hlavne formou ubytovania v súkromí. Predpokladá sa, že fyzické osoby zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí.

Infraštruktúra pre cestovný ruch v obci zatiaľ nie je vybudovaná. Nie sú vyznačené cyklistické trasy. Je tu len jedno pohostinské zariadenie a futbalové ihrisko. Atraktívne je najmä prírodné prostredie pri toku Stará Čierna voda, kde sú vhodné podmienky pre rybolov. Udomácňuje sa aj tradícia poľovníctva.

Z hľadiska rozvoja rekreácie je dôležité sledovať aj aktivity v okolitých obciach a možnosti nadviazania na už existujúce aktivity, ktoré sú v danom regióne významné. Tieto znalosti sú potrebné pre zostavenie takej ponuky, ktorá by bola konkurencieschopná s aktivitami v iných obciach. Čím diverzifikovanejšia a bohatšia bude ponuka turistických aktivít a zaujímavostí, tým vyššia bude atraktivita celej oblasti. V okolí boli vybudované viaceré kúpaliská – termálne kúpalisko Vincov les pri Sládkovičove, vodný park Galandia v Galante, termálne kúpaliská v Diakovciach a Horných Salibách.

2.2.8 Prírodné podmienky a životné prostredie

Prírodné podmienky

Podľa geomorfologického členenia SR je územie obce súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina, v časti Salibská mokraď.

Vertikálna členitosť reliéfu v katastrálnom území obce Dolný Chotár je minimálna – reliéf je rovinný, s nepatrným kolísaním nadmorskej výšky od 110–111 m.n.m. Sklonitosť reliéfu je v intervale 0-1°, so všeobecným úklonom k juhu až k juhovýchodu, v smere riečnych tokov. Na základe exogénnych procesov predstavuje riešené územie akumulčný reliéf s nepatrným uplatnením litológie. Z hľadiska typologického členenia reliéfu celé územie tvorí fluvialný reliéf (fluvialna rovina).

V súčasnosti majú fluvialne procesy minimálny vplyv a prevládajú planačné procesy súvisiace s poľnohospodárskou činnosťou, ktoré vedú k postupnému zarovnávaniu povrchu, vyplňaniu pôvodných mokradí pri vodných tokoch.

Územie z hľadiska geologického patrí do vnútrokarpatskej Podunajskej panvy založenej na poklesových zlomoch a nerovnako rýchlo klesajúcich kryhách zemskej kôry. Panva je vyplnená neogénnymi a kvartérnymi sedimentmi, ktorých celková mocnosť je asi 4000 – 5000 m. Hlavná výplň panvy je pliocénna. Sedimenty sú zastúpené pestrofarebnými ílmi s

vložkami pieskov, štrkov a organických sedimentov. Kvartér predstavujú hlavne fluviaálne sedimenty -- štrkopiesky, piesky, íly a organické sedimenty. Je súčasťou mohutných náplavových kužeľov s typickým striedaním agradačných valov a medziagradačných depresí. Na riečnych nivách sú časté (aj pochované) pokrovy eolických pieskov uložených na nivných hlinách a kaloch holocénneho veku.

Materiál štrkov je tvorený kremeňom, kremencami, rohovcami, vápencami, pieskovicami, žulami a kryštalickými bridlicami. Výplň štrkov tvoria jemno-hrubozrnné kemité piesky. Štrky sú dobre opracované, veľkosť valúnov sa pohybuje prevažne od 0,5 do 10 cm, ojedinele až do 40 cm. V hlbších partiách súvrstvia prevláda piesčitý vývoj.

Podľa klimatickej rajonizácie Slovenska patrí územie obce do teplej klimatickej oblasti s viac ako 50 letnými dňami v roku (maximálna teplota 25 °C a vyššia), okrsok T2 – teplý, suchý, s miernou zimou a s teplým letom. Podľa klimaticko-geografických typov (Atlas SSR, 1980) patrí širšie okolie riešeného územia do typu nížinnej klímy, s miernou inverziou teplôt, so suchou až mierne suchou klímou. Oblasť sa zaraďuje k najteplejším v rámci SR. Priemerná ročná teplota dosahuje podľa dlhodobých meraní 9,9 °C.

Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty – 2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C. Pozorovaná maximálna teplota širšieho regiónu dosiahla + 40 °C a minimálna – 35 °C.

Územie sa vyznačuje vysokým počtom hodín slnečného svitu – viac ako 2000 hodín ročne, z toho vo vegetačnom období viac ako 1450 hodín ročne. V júli trvá slnečný svit priemerne 285 hodín a v decembri iba 50 hodín. V chladnom polroku (15 % dní) sa vyskytujú mohutné teplotné inverzie siahajúce do výšok 700 – 1000 m, ktoré ostávajú pomerne dlho stabilné. Ročný chod oblačnosti je charakterizovaný maximom v decembri a minimom v júli až septembri. Priemerná oblačnosť dosahuje okolo 60 %, jasných dní je v priemere 47 za rok a zamračených 120 dní. Priemerný ročný počet dní s hmlou je asi 35.

Priemerné mesačné teploty vzduchu v °C – stanica Galanta

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19
Priem ročná	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
teplota: 9,9 °C	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6

Celé územie Podunajskej roviny patrí k najsuchším oblastiam Slovenska. Je to podmienené výrazným bariérovým efektom Malých Karpát, ktoré z hľadiska prevládajúceho prúdenia vzduchu zo severozápadu vytvárajú zrážkový tieň na celej Podunajskej rovine. Priemerný ročný úhrn zrážok je okolo 550 mm. Vysoký výpar, nízke úhrny zrážok a intenzívne vetry spôsobujú, že územie nemá po celý rok dostatok vlhky pre priaznivý vývoj vegetácie. Asi 55 % zrážok spadne v letnom období (320 mm). Počet dní so zrážkami nad 1 mm je 90 ročne. Zrážky nie sú rovnomerne rozdelené. Najviac zrážok podľa dlhodobého merania pripadá na júl a september. Ide prevažne o zrážky z búrkovej činnosti a sú len menej vhodné pre zaistenie zásoby vody v pôde.

Snehové zrážky sú veľmi premenlivé a málo stabilné. Stabilita snehovej pokrývky v dlhodobom priemere je asi 40 %, to znamená, že 60 dní celkového zimného obdobia býva bez snehovej pokrývky. Maximálna výška snehovej pokrývky dosahuje 20 cm.

Priemerné mesačné úhrny zrážok v mm – stanica Galanta

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	33	35	35	29	57	65
	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Ročný úhrn: 550 mm	67	55	30	50	51	43

Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6
	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Ročne: 86,4 dní	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5

Prúdenie vzduchu patrí k najpremenlivejším klimatickým prvkom. Jeden z najdôležitejších orografických činiteľov pre klímu je Devínska brána. Týmto priestorom vchádzajú do Podunajskej nížiny vzduchové hmoty zo severozápadu a severu, často sprevádzané búrlivým vetrom a rýchlymi zmenami počasia. Územie patrí do jednej z najveternejších oblastí Slovenska.

Merania rýchlosti vetra ukazujú, že najväčšiu priemernú rýchlosť aj častosť má severozápadný vietor. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní pripadá na zimné a jarné obdobie. V chladnom polroku (od októbra do marca) je priemerná rýchlosť vetra 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu, predstavujú lužné lesy nížinné (Ulmenion). Ich drevinové zloženie bolo podobné dnešným zachovalým zvyškom, kde v stromovom poschodí boli zastúpené jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), topoľ biely (*Populus alba*), dub letný (*Quercus robur*). V bylinnom podraсте existoval celý rad nitrátofilných druhov, prípadne i niektorých subxerofilných populácií.

Územie je silne poznačené vplyvom ľudskej činnosti, najmä intenzívnym poľnohospodárstvom. V dôsledku silného antropického tlaku na biozložku územia sa pôvodná vegetácia nezachovala. Takmer celé územie zaberajú človekom silne pozmenené a činnosťou človeka podmienené rastlinné spoločenstvá – hlavne vegetácia poľnohospodárskych monokultúr.

V katastrálnom území sú lesné plochy s celkovou výmerou 123,6 ha pri toku Starej Čiernej vody a Malého Dunaja. Z hľadiska drevinovej skladby prevažuje topoľ čierny. Zvyšky lužných lesov sú v mnohých prípadoch zmenené na monokultúry topoľa. Drevinová skladba výsadby verejnej zelene je pomerne rôznorodá. Značné plochy v zastavanom území zaberá aj synantropná vegetácia. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch.

Spoločenstva stepného typu sa v riešenom území vyskytujú len na úzkych pruhoch pozdĺž vodných tokov. Brehové porasty dopĺňajú kroviny s bazou čiernou, hlohom, pálkou úzkolistou a trstou obyčajnou. Trvalé trávne porasty majú celkovú výmeru 96,4 ha.

Orná pôda má rozhodujúci podiel na výmere poľnohospodárskej pôdy, ako aj na celkovej výmere katastra. Spomedzi spoločenstiev stepného typu vykazujú najnižšiu ekologickú hodnotu agrocenózy na orných pôdach, ktoré sú v danom území plošne najrozsiahlejšie.

Hlavnými pestovanými plodinami sú obilniny, hlavne kukurica na zrnó, olejníny, jednoročné a viacročné krmoviny, rozšírené je aj pestovanie zeleniny. Polia majú charakter rozsiahlych pôdnych celkov, prerušovaných pomerne hustou sieťou poľných ciest, niekedy so sprievodnou vegetáciou.

Trvalé kultúry – ovocné sady sú na výmere 19,8 ha.

Riešeným územím preteká viacero vodných tokov - Stará Čierna voda a Malý Dunaj, ktorý tvorí hranicu katastrálneho územia. Staré meandre Čiernej vody tu vytvárajú menšie vodné plochy.

Ochrana prírody a krajiny

V katastrálnom území obce sa nenachádza žiadne vyhlásené chránené územie podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ani žiadne územia zaradené do sústavy Natura 2000 (chránené vtáčie územie, územie európskeho významu).

Nenachádzajú sa tu ani žiadne chránené stromy.

Do katastrálneho územia Dolný Chotár spadá navrhovaná prírodná rezervácia nR10 Meandre Čiernej vody o výmere 315 ha. V 2. etape sa navrhuje zaradenie vodného toku Malý Dunaj s príslušnými porastmi na zaradenie do zoznamu chránených území Natura 2000.

Ekologickým významné segmenty v krajine reprezentujú vodné toky a vodné plochy, plochy verejnej zelene a lesné porasty. Podľa regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Galanta sa v katastrálnom území nachádzajú 2 biocentrá regionálneho významu: Meandre Čiernej vody a Malý Dunaj.

Znečistenie ovzdušia

Vďaka priaznivým orografickým a klimatickým podmienkam je územie prevetrávané, čím dochádza k rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Kvalita ovzdušia je negatívne ovplyvňovaná najmä emisiami z veľkých priemyselných zdrojov, transportovanými diaľkovým prenosom (Bratislava, Šaľa). Najväčšími producentmi emisií tuhých znečisťujúcich látok sú stacionárne zdroje, v prevažnej miere malé zdroje. Emisie SO₂ najviac produkujú veľké stacionárne zdroje znečisťujúcich látok, najvýznamnejším zdrojom emisií NO_x a CO je cestná doprava. V ovzduší je koncentrácia SO₂ pri Galante 20-30 µg/m³, koncentrácia NO je 10-15 µg/m³. Priemerná ročná koncentrácia CO zo stacionárnych zdrojov je 810-820 µg/m³.

Situácia v znečisťovaní ovzdušia okresu Galanta sa zmenila po ukončení výroby niklu v Niklovej hute v Sereďi v roku 1992. V rokoch 1998 – 2001 bol zaznamenaný ďalší pokles množstva emisií u všetkých základných znečisťujúcich látok. Tento klesajúci trend je pozorovaný vďaka legislatívnym a technologickým opatreniam na ochranu ovzdušia, ako aj redukcii priemyselnej výroby.

V roku 2003 bolo na území okresu Galanta lokalizovaných 75 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia a 4 veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. Nemalý podiel na vysokej prašnosti má veterná erózia a poľnohospodárstvo. V obci sa nenachádzajú veľké ani stredné zdroje znečistenia ovzdušia.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Výrazne zhoršenú kvalitu povrchovej vody vykazuje Čierna voda – vody sú zaradené do IV. a V. stupňa, s výnimkou ukazovateľov znečistenia ťažkými kovmi, kde sú vody zaradené do I. stupňa kvality. Zlou kvalitou povrchových vôd sú negatívne postihnuté veľkoplošné závlahové systémy.

Zo základných fyzikálno-chemických ukazovateľov v záujmovom priestore sú najčastejšie namerané nadlimitné koncentrácie Fe, Mn, dusíka a síry. Podzemné vody kvartérnych horizontov nie sú vhodné na pitné účely, podzemné vody neogénnych súvrství (1. a 2. obzor) vykazujú najnižší stupeň znečistenia a sú vhodné na pitné účely.

Zdrojom znečistenia vody a pôdy sú ďalej splaškové odpadové vody zo žump a septikov, nakoľko v obci nie je vybudovaná kanalizácia. V katastrálnom území obce sa nachádza nelegálna skládka menšieho rozsahu.

Zaťaženie žiarením

Nad celým územím okresu Galanta bolo zistené radónové riziko nízkej úrovne. Stredná kategória radónového rizika bola zistená v oblasti medzi Sládkovičovom Sereďou a v okolí Jelky.

Odpady

V obci sa nenachádza skládka komunálneho a ostatného odpadu. Komunálny odpad sa odváža na skládku STKO-N 14 Neded. Obec disponuje vlastným kompostoviskom.

2.2.9 Kultúra a spoločenské aktivity

V oblasti kultúry a spoločenského života sa každoročne konajú Obecné slávnosti, na ktoré prichádza okolo 400 návštevníkov. Menší rozsah a spektrum kultúrnych podujatí je spôsobený najmä absenciou priestorov vhodne zariadených a vybavených zodpovedajúcim príslušenstvom.

2.2.10 Bytový fond

Značný podiel na bytovom fonde majú novovybudované bytové domy. Spolu bolo v rokoch 2006 – 2010 vybudovaných 90 bytov. Tieto nie sú zahrnuté v dostupných štatistikách – údajoch zo sčítania z roku 2001. Výstavbou bytových domov po roku 2001 sa výrazne zlepšil vybavenostný štandard bytov.

domy spolu	90
trvale obývané domy	72
z toho rodinné domy	72
neobývané domy	17
byty spolu	90
trvale obývané byty spolu	70
z toho v rodinných domoch	70
neobývané byty spolu	18

priemerný počet trvale bývajúcich osôb na 1 trvale obývaný byt	3,07
priemerný počet m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	63,60
priemerný počet obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	3,23
priemerný počet trvale bývajúcich osôb na 1 obytnú miestnosť	0,95
priemerný počet m ² obytnej plochy na osobu	20,7
podiel trvale obývaných bytov s 3 a viac obytnými miestnosťami	81,4%
podiel trvale obývaných bytov vybavených ústredným kúrením	58,6%
podiel trvale obývaných bytov vybavených kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	77,1%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.2.11 Technická infraštruktúra

Úroveň technickej infraštruktúry možno hodnotiť ako podpriemernú. Z hľadiska kvality bývania a podmienok pre podnikanie je značným limitom rozvoja chýbajúca kanalizácia, plynifikácia, ako aj nedostatočné pokrytie signálom mobilných operátorov.

Obec Dolný Chotár má vybudovaný skupinový vodovod pitnej vody, z ktorého je zásobovaných takmer 100% domácností.

Splašková kanalizácia ani čistiareň odpadových vôd v obci nie sú vybudované.

V súčasnosti sú splaškové vody akumulované v izolovaných žumpách a likvidované vlastníkami jednotlivých nehnuteľností. Pripravený je projekt na územné rozhodnutie pre výstavbu splaškovej kanalizácie a čistiarne odpadových vôd s recipientom Stará Čierna voda.

Zásobovanie elektrickou energiou je riešené vzdušnými vedeniami vysokého napätia 22 kV, odbočujúcimi z kmeňového vedenia a ukončenými distribučnými transformačnými

stanicami. Z nich je zásobovaná elektrická distribučná sieť nízkeho napätia. Súčasné potreby zásobovania sú dostatočne pokryté.

V obci je vybudovaná metalická telekomunikačná sieť. Pokrytie signálom mobilných operátorov Orange, T-Mobile, O2 nie je vyhovujúce. Na území obce nie sú vybudované základňové stanice mobilných operátorov. Najbližšie sú v k.ú. Trstice, Dolné Topoľníky a Kolárovo. Káblové televízne rozvody nie sú vybudované. V nevyhovujúcom stave sú systémy obecného rozhlasu a sčasti aj verejného osvetlenia.

2.2.12 Dopravná infraštruktúra

Obec je na nadradený dopravný systém napojená prostredníctvom cesty III. triedy č. III/508009 Kráľov Brod – Dolný Chotár, ktorá tu končí. V strede obce Kráľov Brod sa napája na cestu II. triedy č. II/561 Veľký Meder – Galanta, ale aj ďalšie cesty III. triedy č. III/56111 Kráľov Brod - Tomášikovo a č. III/5087 Kráľov Brod – Žihárec.

Z prieľahu cesty III. triedy zastavaným územím sa odpájajú miestne komunikácie, ktoré vytvárajú viaceré okruhy. Stav väčšiny miestnych komunikácií je neuspokojivý – majú nedostatočné šírkové parametre a nevyhovujúci povrchový kryt vozovky.

Pešie chodníky sú vybudované len pozdĺž niektorých miestnych komunikácií. Sú v nevyhovujúcom stave, niektoré sú úplne rozpadnuté, preto sa na peší pohyb využívajú miestne komunikácie.

Cyklistické chodníky v riešenom území nie sú vybudované ani vyznačené. Bicykel je však dôležitým dopravným prostriedkom v obci a pre dopravu do susedných obcí. Potenciál je aj pre rozvoj cykloturistiky.

Spojenie verejnou dopravou zabezpečuje autobusová doprava SAD Dunajská Streda na linke Galanta – Trstice. Na linke premávajú len 3 páry spojov v dňoch školského vyučovania, 1 pár spojov denne počas školských prázdnin a počas sviatkov a víkendov je obec bez spojenia verejnou dopravou. Na území obce sú 3 autobusové zastávky. Dopravu zamestnancov zabezpečuje aj spoločnosť Samsung.

Železnica územím neprechádza, najbližšia železničná stanica je v obci Neded, na trati č. 134 Šaľa – Neded.

V poslednom období neustále stúpa podiel individuálnej automobilovej dopravy pri dochádzke do zamestnania, za kultúrou a nákupmi. Ako alternatíva voči verejnej doprave sa presadzuje aj organizovaná skupinová doprava. Napriek tomu je zavedenie dostatočného počtu spojov dôležité hlavne pre nižšie príjmové skupiny, žiakov, študentov a obyvateľov bez osobného automobilu.

2.2.13 Činnosť a hospodárenie miestnej samosprávy

Vo funkčnom období 2010–2014 má obecné zastupiteľstvo 5 členov. Schôdze sa konajú spravidla 1x za 2 mesiace.

V obci je okrem obecného úradu aj sídlo matričného úradu. Od roku 2003 obec vykonáva kompetencie stavebného úradu prostredníctvom Spoločného stavebného úradu v Galante.

Komunikácia s obyvateľmi prebieha zväčša prostredníctvom neformálnych stretnutí. Obec zabezpečuje vysielanie obecného rozhlasu a prevádzku oficiálnej internetovej stránky www.dolnychotar.sk. Stránka je postupne naplňovaná informačným obsahom.

Rozpočtová situácia obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Pôvodný systém rozdeľovania prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov (počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, upravený veľkostným koeficientom, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení, počet obyvateľov v dôchodkovom veku). Ďalšie zmeny sa týkajú miestnych daní a poplatkov. Obce ďalej získali väčšie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Obec Dolný Chotár hospodári s vyrovnaným, resp. mierne prebytkovým rozpočtom. V roku 2012 boli bežné príjmy spolu 316845 Eur, bežné výdavky 186662 Eur, kapitálové výdavky 16325 Eur.

V štruktúre príjmov prevládajú vlastné zdroje (miestne dane a poplatky) nad cudzími zdrojmi (transfery zo štátneho rozpočtu).

Vo vlastníctve obce sú verejné budovy – obecný úrad, materská škola, bytové domy, pozemky. K 31.12.2012 boli aktíva 4048869,33 Eur, z toho na neobežné aktíva pripadalo 3996918,17 Eur, na obežné aktíva 51951,16 Eur. Pasíva predstavovali 4026982,76 Eur.

Z analýzy vyplýva, že obecný rozpočet poskytuje len minimálny priestor pre financovanie rozvojových zámerov. Je preto potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – súkromných investícií, grantov a príspevkov z podporných programov, najmä na realizáciu náročnejších investičných projektov.

Štruktúra bežných príjmov - skutočnosť rok 2012 (v Eur)

Položka (zoskupenie položiek)	Rozpočet
Výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	66133
Daň z nehnuteľností	47272
Daň za psa	230
Daň za výherné hracie prístroje	3000
Poplatok za drobný komunálny odpad a drobný stavebný odpad	3459
Administratívne poplatky	5022
Nájomné	171671
Ostatné príjmy	264
Spolu bežné výdavky	186655,22

Štruktúra bežných výdavkov - skutočnosť rok 2012 (v Eur)

Položka (zoskupenie položiek)	Rozpočet
Výdavky verejnej správy	109134,57
Verejný poriadok a bezpečnosť	316,54
Ekonomická oblasť	440,44
Ochrana životného prostredia	6418,74
Bývanie a občianska vybavenosť	38905,53
Rekreácia, kultúra a náboženstvo	1103,56
Vzdelávanie – predškolská výchova	7807,30
Vzdelávanie – základné vzdelanie	22528,75
Spolu bežné výdavky	186655,22

2.3 Prehľad realizovaných opatrení

V tejto stati sú zhrnuté najdôležitejšie investičné a neinvestičné opatrenia/projekty realizované na území obce v období posledných 10 rokov:

- Rekonštrukcia domu smútku (2004)
- Rekonštrukcia základnej školy (2004)
- Rekonštrukcia obecného úradu (2004)
- Rekonštrukcia ZŠ a MŠ (2005)
- Spoločná vývarovňa (2006)
- 15 bytových jednotiek (2006)
- 18 bytových jednotiek (2008)
- 12 bytových jednotiek (2009)
- 45 bytových jednotiek (2010)

Na koordinácii a organizačnom zabezpečení uvedených projektov participoval obecný úrad prostredníctvom svojich zamestnancov.

2.4 Analýza uplatňovanej stratégie a plánovacích dokumentov

Obec mala vypracovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2007 – 2013. Základ rozvojovej stratégie, ako aj väčšina navrhovaných aktivít a opatrení sú aj naďalej aktuálne, preto boli v modifikovanej forme prevzaté aj v novom programovom dokumente. Ide o nasledovné aktivity:

- Rozvoj agroturizmu
- Oprava železobetónového mostu
- Oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
- Modernizácia verejného rozhlasu
- Modernizácia autobusových zastávok
- Detské ihriská
- Kultúrno-spoločenská miestnosť
- Informačný systém

Územný plán obce Dolný Chotár je rozpracovaný v štádiu zadania. Na ďalšej etape práce neboli zahájené z dôvodu neudelenia dotácie na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie. Stavebné aktivity v obci sa uskutočňujú na základe územných rozhodnutí a stavebných povolení.

2.5 SWOT analýza

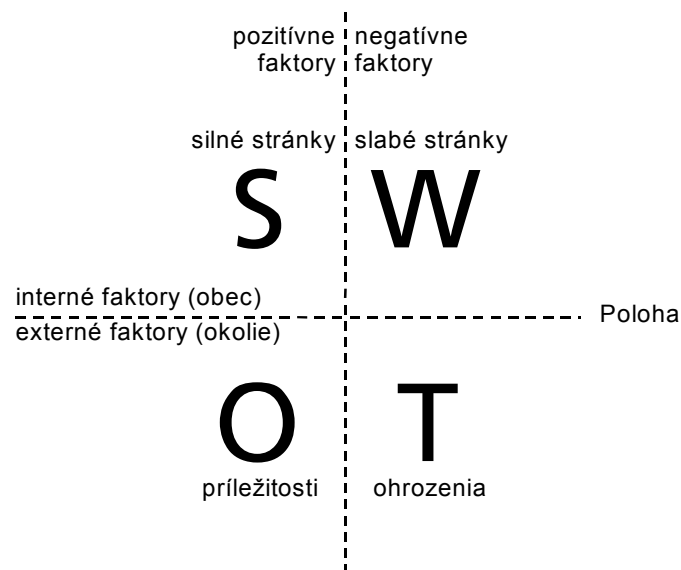
SWOT analýza poskytuje celkový pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno definovať kľúčové oblasti, ktoré vyžadujú prioritné riešenie a najvhodnejšie ciele, ktoré by zúžitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, vyvolávajúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Jednotlivé položky v SWOT analýze sú približne zoradené podľa dôležitosti a závažnosti (od najzávažnejších po najmenej závažné).

Princíp SWOT analýzy

Silné stránky (výhody, pozitívne charakteristiky obce)

- spätosť obyvateľov obce s prírodou a zdravý životný štýl
- tradícia poľnohospodárskej výroby v regióne
- masívna bytová výstavba a pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci
- v obci bol vykonaný Register obnovenej evidencie plôch a pozemky v obci sú zväčša vysporiadané
- dostatočné priestorové rezervy v obci pre rozvojové zámery
- blízke prepojenie obyvateľstva na vedenie obce
- vysoká angažovanosť obyvateľov obce na veciach spoločných a verejných
- dostatok voľnej pracovnej sily
- zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejného vodovodu
- zabezpečenie základného vzdelania priamo v obci
- absencia znečisťujúcich prevádzok na území obce
- zachovaný vidiecky charakter obce
- minimálny výskyt sociálno-patologických javov
- bezproblémové spolunažívanie obyvateľov slovenskej a maďarskej národnosti

Slabé stránky (nevýhody, negatívne charakteristiky obce)

- slabé postavenie obce v sídelnej hierarchii z dôvodu nízkeho počtu obyvateľov
- nevyhovujúci základný komunikačný systém bez napojenia na nadradené vnútroštátne a medzinárodné dopravné koridory
- chýbajúce lokálne spojenie spevnenými cestami s okolitými obcami – Trstice, Kolárovo, Neded
- nedostatočná kapacita a pokrytie plynárenskou infraštruktúrou
- chýbajúca kanalizácia
- zlý stav miestnych komunikácií
- minimum pracovných príležitostí v obci a nutnosť dochádzania za prácou
- hospodársko-ekonomická závislosť obyvateľstva od iných sídiel
- chýbajúca kultúrna a zdravotnícka infraštruktúra
- nedostatok služieb pre rekreáciu
- nedostatok miestnych možností pre kultúrne vyžitie
- obmedzené spektrum komerčných služieb a obchodných prevádzok
- nízka ekologická stabilita územia
- zlý stav budov vo vlastníctve obce

- slabá identifikácia novopristaňovaných obyvateľov s obcou

Príležitosti (pozitívne vplyvy)

- lokalizácia strategického podniku v regióne
- odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia
- prílev zahraničných investícií do regiónu
- rozvoj informačných technológií
- rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje
- možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb
- možnosti získania ďalších zdrojov pre rozvoj obce z fondov EÚ
- zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce
- možnosť samozásobenia agrárnymi produktmi pre slabšie sociálne skupiny a v prípade krízových období

Ohrozenia (negatívne vplyvy)

- zníženie príjmov rozpočtu obce v dôsledku hospodárskej krízy
- dôsledky globálnej hospodárskej krízy na zamestnanosť a investičnú aktivitu súkromného sektora a riziko prehĺbenia krízy v rokoch 2014 – 2016
- znižovanie miery sociálnej kohézie medzi rôznymi sociálnymi skupinami v dôsledku prisťahovania vyšších príjmových skupín obyvateľov
- znižovanie výmery ornej pôdy a narastanie tlakov na životné prostredie v dôsledku príliš dynamického stavebného rozvoja
- hrozba fluktuácie a prechodnosti pobytu obyvateľov
- nižšie výnosy dane z príjmov fyzických osôb z dôvodu neprihlásenia časti obyvateľov na trvalý pobyt v obci
- konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy
- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce
- opúšťanie tradičných modelov a vidieckeho štýlu života
- starnutie obyvateľstva, rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku
- hrozba centralizácie niektorých samosprávnych funkcií do vybraných obcí (matriky, stavebné úrady), realizácia komunálnej reformy a zlučovania malých obcí
- nedostatok finančných prostriedkov v obecnom rozpočte na realizáciu väčších rozvojových zámerov
- časté a neprehľadné zmeny legislatívy a nízka miera vymožitelnosti práva
- devastácia životného prostredia

- nízka podpora rozvoja cestovného ruchu
- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe
- možnosť narušenia environmentálnej rovnováhy vplyvom nevybudovanej kanalizácie
- nedobudovanie dopravnej infraštruktúry

2.6 Analýza hlavných faktorov rozvoja a kľúčových disparít

Analýza hlavných faktorov rozvoja a kľúčových disparít vychádza zo záverov kvalitatívnych analýz – auditu zdrojov a analýzy problémov. Audit zdrojov identifikuje hlavné faktory rozvoja – t.j. určuje **rozvojový potenciál**, výstupom analýzy problémov sú kľúčové disparity – t.j. **limity rozvoja územia**.

2.6.1 Audit zdrojov

Audit zdrojov je kvalitatívnou sumarizáciou informácií o jednotlivých sektoroch a oblasti života obce (kap. 2). Zdroje sú v zmysle zvolenej metodiky členené do 3 skupín – na prírodné, ekonomické + materiálne a ľudské zdroje. V nasledujúcom prehľade sú vymenované zdroje s najväčším potenciálom využitia pre ďalší rozvoj. Ide o dôležité faktory rozvoja, ktoré boli uvedené v rámci analýzy silných stránok a príležitostí doplnené o ďalšie faktory.

Jednotlivé položky auditu zdrojov sú zoradené podľa dôležitosti a závažnosti (od najzávažnejších po najmenej závažné). Položky s najvyššou mierou závažnosti predstavujú hlavné faktory rozvoja.

Prírodné zdroje

- výhodné klimatické podmienky – obec sa nachádza v najteplejšej oblasti v rámci SR, čo je priaznivé z hľadiska poľnohospodárskej výroby, ako aj nárokov na spotrebu energie na vykurovanie
- vysoká úrodnosť pôd (prevládajú najkvalitnejšie pôdy), vysoký podiel ornej pôdy na celkovej výmere poľnohospodárskeho pôdneho fondu
- zdroje kvalitnej podzemnej vody
- atraktívne prírodné prostredie v blízkosti Starej Čiernej vody

Ekonomické a materiálne zdroje

- materiálno-technická báza budov vo vlastníctve obce (bytové domy, obecný úrad, materská škola, základná škola)
- napojenie na cestu III. triedy a vybudovaná sieť miestnych komunikácií
- vybudovaná infraštruktúra zásobovania pitnou vodou

- do produkčných aktivít sa zapája väčšina domácností – pestovanie ovocia a zeleniny a chov hospodárskych zvierat pre vlastnú potrebu

Ľudské / sociálne zdroje

- súdržnosť miestnej komunity, záujem obyvateľov o dianie v obci

2.6.2 Analýza problémov

Analýza problémov pomenúva hlavné nedostatky (disparity), na riešenie ktorých sa treba zamerať. Vychádza zo SWOT analýzy a dopĺňa ju o ďalšie faktory, ktoré nemožno zaradiť medzi slabé stránky. Okrem primárneho problému sú predmetom analýzy aj ich následky (súčasné, resp. potenciálne). Výsledky analýzy sú dôležité pre stanovenie kľúčových oblastí, ktoré vyžadujú prioritné riešenie a výber vhodných projektov, aktivít a opatrení, ktoré by tieto problémy pomohli eliminovať.

Hlavné problémy a ich následky:

- obec nemá vybudovaný plynovod ani kanalizáciu → následok: nízky komfort bývania a riziko znečistenia životného prostredia
- nepriaznivý stavebnotechnický stav niektorých budov občianskej vybavenosti → následok: nízky hygienický štandard, vysoké nároky na spotrebu energie
- nízka ekologická stabilita územia → následok: vyššia pravdepodobnosť výskytu živelných pohrôm, vyčerpanie ekologických potenciálov krajiny, obmedzené možnosti pre rekreáciu v krajine
- málo pracovných príležitostí v obci → následok: nutnosť dochádzania za prácou, uvoľňovanie sociálnych väzieb obyvateľov na obec a znižovanie súdržnosti miestnej komunity
- prisťahovanie značného počtu nových obyvateľov → následok: nízka miera komunikácie medzi pôvodnými a prisťahovanými obyvateľmi, znižovanie miery sociálnej kohézie medzi rôznymi sociálnymi skupinami
- problém nových obyvateľov neprihlásených na trvalý pobyt v obci → následok: deficit príjmov obecného rozpočtu (potrebných na zabezpečovanie základných služieb – údržbu komunikácií, odvoz odpadu, verejné osvetlenie a pod.)
- nedostatočné spojenie verejnou dopravou → následok: rast individuálnej automobilovej dopravy a s tým súvisiaci rast znečistenia a zhoršovanie dopravnej dostupnosti
- chýbajú služby a obchodné prevádzky → následok: obyvatelia nakupujú mimo obce – odlev trhového potenciálu, nutnosť cestovania za službami a nákupmi
- problém dostupnosti sociálnych, zdravotníckych služieb → následok: riziko odlevu obyvateľov z obce
- chýba infraštruktúra cestovného ruchu → následok: minimálny záujem návštevníkov

3. Strategická časť

3.1 Opis stratégie a rozvojových priorít

Hlavné smerovanie stratégie

V prípade obce Dolný Chotár sa stratégia zameriava na elimináciu problémov a nedostatkov. Aby obec čo najlepšie využila svoj rozvojový potenciál, je potrebné presadzovať komplexnú a vyváženú stratégiu rozvoja, ktorá bude sledovať 4 priority, resp. kľúčové oblasti:

- A. Komplexné dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce
- B. Rozširovanie služieb pre obyvateľstvo
- C. Podpora ekonomickej aktivity
- D. Ochrana a zveľaďovanie životného prostredia

Nadalej je potrebné zvyšovať štandard technickej a dopravnej infraštruktúry a odstraňovať jej deficity. Kvalitná a všestranne rozvinutá infraštruktúra je základným predpokladom kvality bývania a života v obci. Od nej závisí, či sa obci podarí pritiahnúť nových obyvateľov a či obyvatelia budú ochotní v obci zotrvať. Tento faktor je podstatný aj z hľadiska rozvoja podnikania. Preto je potrebné obnoviť a dobudovať cesty a chodníky, sústrediť úsilie na dobudovanie technického vybavenia.

Postupne by sa malo rozširovať aj spektrum podujatí a aktivít v oblasti kultúrno-spoločenského života, čo je nevyhnutné pre zachovanie súdržnosti miestnej komunity. Potrebné je doplnenie vybavenosti pre spoločensko-oddychové aktivity – kultúrno-spoločenská miestnosť, detské ihriská a pod.

Významným problémom je nedostatok pracovných príležitostí v obci. Opatreniami na podporu cestovného ruchu, vzniku nových prevádzok obchodu a služieb a sprevádzkovaním výroby biopeliet by bolo možné podporiť ekonomickú aktivitu v obci.

V obci a jej okolí je deficit prvkov prírodného charakteru. Pri realizácii ekostabilizačných opatrení v zmysle návrhov krajinnoekologického plánu a výsadbe zelene v obci je treba okrem ekologického hľadiska brať do úvahy aj nemenej významné estetické aspekty. Revitalizačné zásahy je potrebné aplikovať aj na verejnú zeleň v zastavanom území obce.

3.2 Strategická vízia obce

Stratégiu rozvoja obce Dolný Chotár reprezentuje celková vízia obce (globálny cieľ) naznačujúca ideál rozvoja do budúcnosti. Má podobu motto – výroku opisujúceho ideálny cieľový stav ku koncu návrhového obdobia.

Vízia obce Dolný Chotár r. 2020:

„Dolný Chotár bude príjemným miestom pre bývanie s kvalitnou infraštruktúrou a životným prostredím. Obec zvýši svoju životaschopnosť, aktivizuje kultúrno-spoločenský život a počet obyvateľov bude najvyšší v histórii.“

3.3 Strategické ciele

Strategické ciele nemajú charakter konkrétnych návrhov, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, naznačenú v strategickej vízii. V hierarchii strategického plánu obce Dolný Chotár reprezentujú ciele druhého rádu. Strategické ciele sú špecifické – t.j. sú viazané na menší počet priorít:

- A. Komplexné dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce
- B. Rozširovanie služieb pre obyvateľstvo
- C. Podpora ekonomickej aktivity
- D. Ochrana a zveľaďovanie životného prostredia

Pre Prioritu A. Komplexné dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Cieľ A.1 Odstránenie deficitov dopravnej infraštruktúry

- aktivity: A.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií, A.1.2 Rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov, A.1.3 Oprava mostu nad Čiernou vodou, A.1.4 Modernizácia autobusových zastávok

Cieľ A.2 Odstránenie deficitov technickej infraštruktúry

- aktivity: A.2.1 Vybudovanie verejnej kanalizácie, A.2.2 Plynofikácia obce

Cieľ A.3 Výstavba a modernizácia verejných budov

- aktivity: A.3.1 Vybudovanie kostola, A.3.2 Rekonštrukcia obecného úradu, A.3.3 Modernizácia priestorov pre vzdelávanie

Cieľ A.4 Modernizované informačné systémy

- aktivity: A.4.1 Modernizácia obecného rozhlasu, A.4.2 Elektronický informačný systém, A.4.3 Kamerový monitorovací systém

Pre Prioritu B. Rozširovanie služieb pre obyvateľstvo

Cieľ B.1 Oživenie kultúrno-spoločenského života

- aktivity: B.1.1 Rozšírenie spektra podujatí a aktivít kultúrneho a spoločenského života, B.1.2 Rozvíjanie medziobecnej a cezhraničnej spolupráce, B.1.3 Kalendár podujatí

Cieľ B.2 Podpora bytovej výstavby

- aktivity: B.2.1 Výstavba nájomných bytov,

Cieľ B.3 Priestorové možnosti pre oddychové a kultúrno-spoločenské aktivity padom

- aktivity: B.3.1 Detské ihriská, B.3.2 Kultúrno-spoločenská miestnosť

Pre Prioritu C. Podpora ekonomickej aktivity

Cieľ C.1 Zvýšenie počtu pracovných miest v obci

- aktivity: C.1.1 Vybudovanie prevádzky na výrobu biopeliet, C.1.2 Podpora podnikania a samozamestnanosti obyvateľov

Cieľ C.2 Podpora cestovného ruchu

- aktivity: C.2.1 Rozvoj agroturistických zariadení, C.2.2 Vyznačenie cyklotrás

Pre Prioritu D. Ochrana a zveľaďovanie životného prostredia

Cieľ D.1 Dostatočná protipovodňová ochrana obce

- aktivity: D.1.1 Rekonštrukcia povodňových hrádzí Čiernej vody

Cieľ D.2 Atraktívne verejné priestranstvá

- aktivity: D.2.1 Dobudovanie verejných priestranstiev v centre obce

Cieľ D.3 Zvýšenie podielu kvalitnej zelene

- aktivity: D.3.1 Plánovitá výsadba uličnej zelene, D.3.2 Výsadba vetrolamov a stromoradií v katastri

Cieľ D.4 Zníženie znečistenia životného prostredia

- aktivity: D.4.1 Odstraňovanie skládok a čistenie vodných tokov

4. Implementačná / programová časť

4.1 Plány opatrení a aktivít pre prioritné oblasti rozvojevej stratégie

Pre každú prioritnú oblasť je zostavený tzv. akčný plán, ktorý tvorí súbor konkrétnych, **opatrení, aktivít, resp. projektov** smerujúcich k naplneniu globálnych a strategických cieľov obce Dolný Chotár. Akčné plány dodávajú dlhodobejšie a abstraktnejšie ponímanej stratégii žiadúci operatívny aspekt tým, že ju transformujú do konkrétnych praktických krokov. Preto sa týkajú kratšieho obdobia, ich plánovací horizont je približne 3 – 5 rokov, s výnimkou aktivít permanentného charakteru. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (v druhom slede), po splnení istých nevyhnutných podmienok.

Akčné plány obsahujú prvky operatívnej úrovne rôzneho druhu:

- aktivity – sú neinvestičného charakteru, často s predpokladom permanentného priebehu
- opatrenia – sú špecifické aktivity zamerané zvyčajne na elimináciu negatívneho javu alebo problému
- projekty – predstavujú investičné akcie prípadne aj komplexné časovo ohraničené akcie neinvestičného charakteru; sú rámcovými projektmi, t.j. nie podrobnými realizačnými projektmi

Ku každému projektu/aktivite/opatreniu je pripojená charakteristika (v podobe skrátených projektových fišov), ktorá obsahuje nasledujúce položky:

- stručný opis
- odôvodnenie prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ)
- určenie zodpovedného subjektu (organizačného garanta) a spolupracujúcich subjektov
- približné obdobie realizácie – s rozdelením na projekty I. sledu (2013-2016), II. sledu (2017-2020) a výhľad (po roku 2020)
- špecifikáciu potrebných postupových krokov (čiastkových aktivít/opatrení) podmieňujúcich realizáciu - len v prípade rozsiahlejších projektov
- stanovenie spôsobu financovania
- odhad nákladov (nemožno zamieňať s presným rozpočtom alebo plánom financovania)
- indikátory úspešnosti – v podobe merateľných kvantitatívnych ukazovateľov – len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase

Rámcové projekty, pri ktorých sa bude žiadať o finančný príspevok z fondov EÚ, sa následne podrobnejšie rozpracujú v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

4.1.1 Opatrenia a aktivity pre Prioritu A. Komplexné dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

A.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií

Opis: Projekt sa týka komunikácií, ktoré nemajú vyhovujúce technické parametre – nerovnosti vozovky, líniové a bodové závady.

Väzba na cieľ: A.1 Odstránenie deficitov dopravnej infraštruktúry

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: eur. fondy, obec

Obdobie realizácie: postupne I./II. sled

Indikátory úspešnosti: rekonštrukcia min 500 m miestnych komunikácií

A.1.2 Rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov

Opis: Navrhuje sa rekonštrukcia existujúcich chodníkov v obci a dobudovanie chodníkov pozdĺž priečahu cesty III. triedy zastavaným územím obce.

Väzba na cieľ: A.1 Odstránenie deficitov dopravnej infraštruktúry

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: eur. fondy, obec

Obdobie realizácie: I./II. sled

Indikátory úspešnosti: výstavba/rekonštrukcia min. 800 m chodníkov

A.1.3 Oprava mostu nad Čiernou vodou

Opis: Navrhuje sa oprava železobetónového mostu nad tokom Čierna voda, ktorý zabezpečuje spojenie s obcou Trstice. Most bol poškodený pri povodni v roku 2010. Vhodné je nahradenie mostu novou konštrukciou s dostatočnou šírkou a výškou nad maximálnou hladinou pri povodňových prietokoch.

Väzba na cieľ: A.1 Odstránenie deficitov dopravnej infraštruktúry

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 100 tis. €

Financovanie: dotácie

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:**A.1.4 Modernizácia autobusových zastávok**

Opis: Na existujúcich autobusových zastávkach v centre obce budú osadené prístrešky. Dizajn prístreškov by mal byť vhodne zladený s ostatnými prvkami drobnej architektúry.

Väzba na cieľ: A.1 Odstránenie deficitov dopravnej infraštruktúry

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 8 tis. €

Financovanie: obec, fondy EÚ

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

A.2.1 Vybudovanie verejnej kanalizácie

Opis: V obci sa vybuduje verejná splašková kanalizácia spolu s miestnou čistiarnou odpadových vôd.

Väzba na cieľ: A.2 Odstránenie deficitov technickej infraštruktúry

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 200 tis. €

Financovanie: Environmentálny fond

Obdobie realizácie: II. sled

Indikátory úspešnosti:

A.2.2 Plynifikácia obce

Opis: V obci, v sústredenej zástavbe sa vybuduje verejná plynovodná sieť s napojením na regulačnú stanicu v Trsticiach.

Väzba na cieľ: A.2 Odstránenie deficitov technickej infraštruktúry

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 200 tis. €

Financovanie: fondy EÚ

Obdobie realizácie: II. sled / výhľad

Indikátory úspešnosti: plynifikácia 95% domácností

A.3.1 Vybudovanie kostola

Opis: V centrálnej časti obce, na pozemku vo vlastníctve obce bude vybudovaný kostol pre pravidelné bohoslužby.

Väzba na cieľ: A.3 Výstavba a modernizácia verejných budov

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 500 tis. €

Financovanie: obec, dotácie, dary

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

A.3.2 Rekonštrukcia obecného úradu

Opis: Exteriér aj interiér budovy obecného úradu bude kompletne rekonštruovaný.

Väzba na cieľ: A.3 Výstavba a modernizácia verejných budov

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: eur. fondy, obec

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

A.3.3 Modernizácia priestorov pre vzdelávanie

Opis: Priestory materskej školy a základnej školy budú modernizované a v prípade potreby rozširované.

Väzba na cieľ: A.3 Výstavba a modernizácia verejných budov

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: dotácia, obec

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

A.4.1 Modernizácia obecného rozhlasu

Opis: Nadzemné vedenia, amplióny a vysielacie pracovisko (ústredňa) budú kompletne modernizované.

Väzba na cieľ: A.4 Modernizované informačné systémy

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 40 tis. €

Financovanie: obec, fondy EÚ

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

A.4.2 Elektronický informačný systém

Opis: Vytvorenie informačného systému pre zlepšenie elektronickej komunikácie OcÚ s občanmi, investície do hardvérového a softvérového vybavenia OcÚ. Realizácia e-governmentu na úrovni samosprávy.

Väzba na cieľ: A.4 Modernizované informačné systémy

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 30 tis. €

Financovanie: fondy EÚ, obec

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

A.4.3 Kamerový monitorovací systém

Opis: Na vybraných uzlových priestranstvách, kde boli zaznamenané častejšie prejavy vandalizmu a krádeže, budú nainštalované monitorovacie kamery. Účelom tohto opatrenia je uľahčenie identifikácie páchatelov priestupkov a predovšetkým preventívny účinok pri udržiavaní verejného poriadku.

Väzba na cieľ: A.4 Modernizované informačné systémy

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: obec

Obdobie realizácie: I. sled (2013 – 2014)

Indikátory úspešnosti: zníženie počtu kriminálnych činov v obci o 20%

4.1.2 Opatrenia a aktivity pre Prioritu B. Rozširovanie služieb pre obyvateľstvo

B.1.1 Rozšírenie spektra podujatí a aktivít kultúrneho a spoločenského života

Opis: Potrebné je udržanie a podporovanie tradičných a osvedčených podujatí a aktivít, pri každoročnej inovácii a obmene niektorých podujatí.

Väzba na cieľ: B.1 Oživenie kultúrno-spoločenského života

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: obec, granty, sponzori

Obdobie realizácie: priebežne

Indikátory úspešnosti: aspoň 3 podujatia ročne

B.1.2 Rozvíjanie medziobecnej a cezhraničnej spolupráce

Opis: Družobná spolupráca sa môže uskutočňovať jednak na úrovni miestnej samosprávy (spolupráca v ekonomickej oblasti, výmena skúseností), ako aj v podobe spoločenských kontaktov medzi obyvateľmi jednotlivých obcí. Ďalšie možnosti spolupráce sú v oblasti organizovania športovo-rekreačných a kultúrnych aktivít.

Väzba na cieľ: B.1 Oživenie kultúrno-spoločenského života

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: obec, fondy EÚ

Obdobie realizácie: I./II. sled

Indikátory úspešnosti: min. 2 spoločné podujatia ročne

B.1.3 Kalendár podujatí

Opis: Obce mikroregiónu a spolupracujúce obce budú vydávať Kalendár podujatí so zoznamom kultúrnych, spoločenských a športových podujatí, ktorý bude distribuovať aj v okolitých obciach.

Väzba na cieľ: B.1 Oživenie kultúrno-spoločenského života

Zodpovedný subjekt:

Náklady: 60 tis. €

Financovanie: spolupracujúce obce, sponzori

Obdobie realizácie: každoročne

Indikátory úspešnosti: –

B.2.1 Výstavba nájomných bytov

Opis: Pre skupiny obyvateľov, ktoré nedisponujú dostatočným počiatočným kapitálom na kúpu bytu, vznikne výstavbou bytových domov alternatíva voči individuálnej bytovej výstavbe rodinných domov dostupných len pre vyššie príjmové skupiny. Takto je možné stabilizovať v obci mladších ekonomicky aktívnych obyvateľov.

Väzba na cieľ: B.2 Podpora bytovej výstavby

Zodpovedný subjekt: obec, príp. súkromný investor

Náklady:

Financovanie: dotácie, ŠFRB

Obdobie realizácie: I./II. sled

Indikátory úspešnosti: výstavba min. 15 bytov do roku 2020

B.3.1 Detské ihriská

Opis: Obec zriadi detské ihrisko, resp. viac ihrísk na verejných priestranstvách s inštalovanými detskými atrakciami. Optimálna poloha je vo väzbe na nové bytové domy.

Väzba na cieľ: B.3 Priestorové možnosti pre oddychové a kultúrno-spoločenské aktivity

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 50 tis. €

Financovanie: obec, fondy EÚ

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti: min. 4 detské atrakcie

B.3.2 Kultúrno-spoločenská miestnosť

Opis: Kultúrno-spoločenská miestnosť bude zriadená pre účely konania kultúrno-spoločenských aktivít, klubové aktivity skupín obyvateľov, oslavy a pod.

Väzba na cieľ: B.3 Priestorové možnosti pre oddychové a kultúrno-spoločenské aktivity

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 10 tis. €

Financovanie: obec

Obdobie realizácie: II. sled

Indikátory úspešnosti: min. 5 nových podnikateľov

4.1.3 Opatrenia a aktivity pre Prioritu C. Podpora ekonomickej aktivity

C.1.1 Vybudovanie prevádzky na výrobu biopeliet

Opis: Prevádzka bude vybudovaná v areáli bývalého družstva na okraji obce. Vstupnou surovinou bude biologicky rozložiteľný odpad z vegetácie na verejných priestranstvách.

Väzba na cieľ: C.1 Zvýšenie počtu pracovných miest v obci

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 2 mil. €

Financovanie: fondy EÚ

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti: vznik min. 10 nových pracovných miest

C.1.2 Podpora podnikania a samozamestnanosti obyvateľov

Opis: Zavedie sa systém motivácie občanov obce na začatie podnikania v segmente služieb a maloobchodu. Ako nástroje motivácie do úvahy pripadajú: krátkodobé úľavy na dani z nehnuteľností, oslovenie potenciálnych podnikateľov z radov miestnych občanov a pod.

Väzba na cieľ: C.1 Zvýšenie počtu pracovných miest v obci

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: –

Financovanie:

Obdobie realizácie: II. sled

Indikátory úspešnosti: min. 5 nových podnikateľov

C.2.1 Rozvoj agroturistických zariadení

Opis: Obec podporí zámery výstavby agroturistických zariadení s potenciálom rozvoja cestovného ruchu v obci a regióne.

Väzba na cieľ: C.2 Podpora cestovného ruchu

Zodpovedný subjekt: súkromné subjekty

Náklady:

Financovanie: dotácie

Obdobie realizácie: II. sled

Indikátory úspešnosti: zvýšenie návštevnosti obce o 30%

C.2.2 Vyznačenie cyklotrás

Opis: Odporúča sa vyznačenie cyklotrás prepájajúcich obec Dolný Chotár s mestami Kolárovo, Galanta (cez Kráľov Brod), Dunajská Streda (cez Trstice).

Väzba na cieľ: C.2 Podpora cestovného ruchu

Zodpovedný subjekt: obec Dolný Chotár v spolupráci s okolitými obcami

Náklady:

Financovanie: eur. fondy, dotácie

Obdobie realizácie: II. sled

Indikátory úspešnosti: zvýšenie návštevnosti obce o 30%

4.1.4 Opatrenia a aktivity pre Prioritu D. Ochrana a zveľaďovanie životného prostredia

D.1.1 Rekonštrukcia povodňových hrádzí Čiernej vody

Opis: Vzhľadom na povodňové škody z minulých rokov je potrebné rekonštruovať a zvýšiť povodňové hrádze toku Čierna voda, v nadväznosti na ďalšie protipovodňové opatrenia v regióne na tokoch Malý Dunaj, Dudváh.

Väzba na cieľ: D.1 Dostatočná protipovodňová ochrana obce

Zodpovedný subjekt: vodohospodársky podnik

Náklady:

Financovanie:

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

D.2.1 Dobudovanie verejných priestranstiev v centre obce

Opis: V uzlových priestoroch obce – pri obecnom úrade, pri autobusovej zastávke a pri bytových domoch sa dobudujú verejné priestranstvá, vybavené drobnou architektúrou (lavičky a pod.) a dotvorené verejnou zeleňou. Budú slúžiť pre oddychové aktivity a stretávanie sa obyvateľov.

Väzba na cieľ: D.2 Atraktívne verejné priestranstvá

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady: 200 tis. €

Financovanie: obec, fondy EÚ

Obdobie realizácie: I. sled

Indikátory úspešnosti:

D.3.1 Plánovitá výsadba uličnej zelene

Opis: Na hlavných obslužných uliciach sa navrhuje výsadbu stromových alejí, resp. líniovej zelene. Pre zvýšenie priestorovej diverzity je okrem líniovej zelene vhodné vytvoriť aj plošné útvary zelene s oddychovou funkciou (osadenie lavičiek), napríklad na krížení ulíc.

Väzba na cieľ: D.3 Zvýšenie podielu kvalitnej zelene

Zodpovedný subjekt: obec, vlastníci nehnuteľností

Náklady:

Financovanie: obec, vlastníci nehnuteľností

Obdobie realizácie: II. sled

Indikátory úspešnosti:

D.3.2 Výsadba vetrolamov a stromoradií v katastri

Opis: Pre zvýšenie ekostabilizačných opatrení je potrebné zvýšiť podiel zelene a zlepšiť štruktúru využitia pôdy výsadbou plôch krajinej zelene. Na výsadbu líniovej zelene je vhodné využiť plochy pozdĺž hraníc honov. Ekostabilizačné opatrenia by sa mali realizovať na základe návrhu miestneho územného systému ekologickej stability.

Väzba na cieľ: D.3 Zvýšenie podielu kvalitnej zelene

Zodpovedný subjekt: poľovnícke združenie v spolupráci s obcou

Náklady:

Financovanie:

Obdobie realizácie: II. sled / výhľad

Indikátory úspešnosti: revitalizácia min 3 km líniovej zelene

D.4.1 Odstraňovanie skládok a čistenie vodných tokov

Opis: Prípadné drobné skládky budú permanentne monitorované a priebežne odstraňované. Čistenie vodných tokov je potrebné uskutočňovať nielen z environmentálnych dôvodov, ale aj pre zachovanie dostatočnej kapacity koryta.

Väzba na cieľ: D.4 Zníženie znečistenia životného prostredia

Zodpovedný subjekt: obec

Náklady:

Financovanie: –

Obdobie realizácie: I./II. sled

Indikátory úspešnosti:

4.2 Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie realizácie

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych rámcových projektov v podobe akčných plánov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné sformovať organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov. Takouto organizačnou štruktúrou môže byť napríklad špeciálna pracovná skupina alebo komisia obecného zastupiteľstva. Predmetom jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Úlohou pracovnej skupiny nebude priamo realizovať jednotlivé projekty a opatrenia, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekryvanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny. Ďalšie praktické aspekty činnosti pracovnej skupiny sú opísané v kapitole 4.9.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých aktivít, opatrení, projektov je definovaná v predchádzajúcej kapitole, kde pre každý projekt je stanovený subjekt zodpovedný za realizáciu, prípadne aj spolupracujúce subjekty. Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec. Ďalšími významnými partnermi pri naplňaní rozvojovej stratégie budú:

- miestni podnikatelia
- miestne spolky a organizácie

Viacere projekty a opatrenia majú regionálny dosah a nie je možné realizovať ich bez partnerstva/spolupráce s inými obcami alebo inými externými subjektmi ako napríklad:

- združenia obcí
- regionálna samospráva a nepodnikateľské subjekty
- centrálné orgány štátnej správy (MVDRR, MŽP)
- potenciálni investori

4.3 Časový harmonogram realizácie

Pre jednotlivé aktivity, opatrenia a projekty sú v kapitole 6 definované približné obdobia realizácie. Časový harmonogram realizácie rozlišuje 3 obdobia:

- I. sled (2013-2016)
- II. sled (2017-2020)
- výhľad (po roku 2020)

4.4 Finančné zabezpečenie realizácie a finančný plán

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Pre jednotlivé aktivity, opatrenia a projekty sú v programovej časti definované subjekty, ktoré ich budú financovať, ako aj odhadované náklady (pokiaľ ich bolo možné špecifikovať). Okrem toho pre vybrané kľúčové projekty, ktoré budú mať hlavný dopad na rozvoj obce a predpokladá sa ich kofinancovanie zo štrukturálnych fondov EÚ, bude pripravený podrobnejší rozpis nákladov v podobe finančnej tabuľky, vyhotovenej podľa metodologickej príručky MVDRR. Vzhľadom k tomu, že v aktuálnej fáze nie je možné výšku nákladov presne určiť, bude finančná tabuľka vyplnená dodatočne, vo fáze rozpracovania daného projektu a príprave žiadosti o finančný príspevok.

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Chotár, budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

- verejné zdroje (obecný rozpočet, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

Verejné zdroje

Ako ukázala analýza rozpočtovej situácie, zdroje obce aj v prípade optimálneho vývoja umožňujú realizovať len menšie investičné akcie. Pre väčšie projekty bude preto nutné získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým z fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Podporu investičných projektov obcí pri výstavbe obecných nájomných bytov je možné získať zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Od roku 2006 sa obnovili možnosti získania grantov na projekty zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia z Environmentálneho fondu. Z tohto fondu sú financované aj projekty Programu obnovy dediny. Isté možnosti pre financovanie menších projektov v oblasti kultúry a športu vyplývajú z výziev vypisovaných samosprávnym krajom.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva

v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich počíta s príspevkami zo súkromných zdrojov, prípadne sa budú realizovať v spolupráci s verejným sektorom.

Fondy Európskej únie

Po vstupe SR do Európskej Únie sa obciam a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ v skrátenom programovom období 2004-2006. Regionálna politika EÚ sa usiluje vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity – prostredníctvom štrukturálnych fondov:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – financuje infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a pomoc malým firmám
- Európsky sociálny fond (ESF) – podporuje návrat nezamestnaných a znevýhodnených skupín do pracovného života, financovaním odbornej prípravy a systému podpory ich zamestnávania
- Európsky poľnohospodársky a garančný fond (EAGGF) – finančne podporuje rozvoj vidieka a pomoc farmárom najmä v zaostávajúcich regiónoch
- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG) – pre naše územie nie je relevantný

Pre zabezpečenie realizácie rozvojových projektov obce Dolný Chotár sa počíta s využitím zdrojov z fondu ERDF, prípadne EAGGF.

V programovom období na roky 2014-2020 podľa pozičného dokumentu pre SR Európska komisia odporúča koncentrovať zdroje do 5 prioritných tematických oblastí:

- Podnikateľské prostredie podporujúce inovácie
- Infraštruktúra pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest
- Rast ľudského kapitálu a lepšia účasť na pracovnom trhu
- Udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- Moderná a odborná verejná správa

Tieto priority budú napĺňané prostredníctvom 6 operačných programov (t.č. nie je štruktúra a obsah OP definitívne stanovený):

- Výskum a inovácie (MŠVVŠ SR)
- Integrovaná infraštruktúra (MDVRR SR)
- Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia (MPSVR SR)
- Kvalita životného prostredia (MŽP SR)

- Integrovaný ROP (MPaRV SR)
- Efektívna verejná správa (MV SR)

V rámci Integrovaného ROP sú z hľadiska podpory miestneho rozvoja relevantné nasledovné priority:

- IP 1.2 – ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva
- IP 1.3 – opatrenia na zlepšenie mestského prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie miery znečistenia ovzdušia (výstavba obecných nájomných bytov, rozširovanie nových areálov a prvkov zelene)
- IP 1.4 – posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T (rekonštrukcia a modernizácia ciest II. a III. triedy, prvky upokojujúcej dopravy)
- IP 1.5 – rozvoj ekologicky priaznivých a nízko uhlíkových dopravných systémov (verejná prímestská osobná doprava, cyklistické chodníky)
- IP 1.7 – podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území (úprava verejných priestranstiev, zeleň v obciach a mestách, podpora podnikania obcí, obecné nájomné bývanie, rekonštrukcia chodníkov, miestnych komunikácií)
- IP 1.8 – investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy (rekonštrukcia a modernizácia materských škôl, základných škôl, odborného vzdelávania)

Okrem štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu poskytuje EÚ aj možnosť uchádzať sa o prostriedky aj prostredníctvom programov Interact a Urbact.

Finančná tabuľka pre vybrané projekty*

Rok / Opatrenie (projekt)	Opráv. náklady v Eur A=B+H+ CH	Verejné zdroje						Súkrom. zdroje H	EIB CH
		VZ spolu B=C+D	Fond EÚ C	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu D=E+F+G	Štátny rozpočet E	Regionál. zdroje F	Miestne zdroje G		
2013 Σ									
2014 Σ									
2015 Σ									
2016 Σ									
2017 Σ									

Rok / Opatrenie (projekt)	Opráv. náklady v Eur A=B+H+ CH	Verejné zdroje						Súkrom. zdroje H	EIB CH
		VZ spolu B=C+D	Fond EÚ C	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu D=E+F+G	Štátny rozpočet E	Regionál. zdroje F	Miestne zdroje G		
2018 Σ									
2019 Σ									
2020 Σ									
Spolu Σ									

* tabuľka sa upresní na základe detailných rozpočtov projektov

4.5 Určenie indikátorov úspešnosti

Indikátory úspešnosti sú priradené k aktivitám, opatreniam a rámcovým projektom v kap. 4.1. Indikátory úspešnosti majú zväčša charakter kvantitatívnych (merateľných) ukazovateľov definujúcich cieľové hodnoty, ktoré sa majú dosiahnuť, aby bolo možné považovať nadradené strategické ciele za splnené. V prípade, ak nie je účelné posudzovať ich splnenie prostredníctvom kvantitatívnych charakteristík, sú určené kvalitatívne (opisné) ukazovatele, resp. ich možno považovať za splnené, ak sa realizovali v rozsahu opísanej aktivity/projektu v stanovenom čase (v tomto prípade nie sú merateľné ukazovatele osobitne definované).

Indikátory úspešnosti sú podkladom pre monitorovanie plnenia strategického plánu.

4.6 Praktické pokyny pre spravovanie programového dokumentu

Monitorovanie plnenia strategického plánu

Úloha monitorovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov) bude delegovaná na organizačné štruktúry (pracovnú skupinu) zodpovedné za implementáciu strategického plánu.

Pracovná skupina by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach približne raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Príprava operatívnych plánov na nasledujúci kalendárny rok

Pre každý kalendárny rok, vo väzbe na prípravu rozpočtu a zasadnutie pracovnej skupiny, odporúčame pripraviť operatívny plán. Operatívny plán by pre jednotlivé aktivity, opatrenia a rámcové projekty podrobne definoval úlohy a kroky potrebné pre ich realizáciu v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov. Verejnosť by mala byť o plnení ročných operačných plánov informovaná formou každoročných správ.

Sledovanie úspešnosti plnenia programového dokumentu a jeho aktualizácia

Skutočnosti zistené pri monitorovaní budú slúžiť pre uskutočnenie revízie aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov – úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Plánované projekty a aktivity možno považovať za splnené, ak boli realizované v opísanom rozsahu a v stanovenom čase, ktoré sú ekvivalentom ukazovateľov úspešnosti projektu.

Po uplynutí plánovacieho horizontu v roku 2020 sa odporúča vypracovanie nového strategického programového dokumentu. Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať

i závažnejšia zmena vonkajších podmienok. Na základe operačných programov budúceho programovacieho obdobia by sa mala preveriť kompatibilita navrhovaných opatrení a aktivít s prioritami a opatreniami nových sektorových operačných programov, ako aj nové možnosti financovania projektov a tomu prispôbiť výber nových projektov.

Dokladovanie súladu projektu / aktivity s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

V prípade uchádzania sa o finančnú podporu na projekty z fondov Európskej únie a z iných verejných fondov je obvykle potrebné dokladovať súlad projektu s cieľmi a opatreniami miestnej rozvojovej stratégie, ktorým je program hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Súlad dokladujú žiadatelia z verejného sektora (obec), ako aj zo súkromného sektora (podnikatelia).

Komunikácia so samosprávnym krajom

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných regionálnych štruktúr – krajského samosprávneho orgánu a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry. Vo fáze realizácie a aktualizácie programu rozvoja sa odporúča oboznamovať samosprávny kraj so základnými informáciami o vybraných kľúčových projektoch a aktivitách, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ.

5. Väzby na nadradené plánovacie a programové dokumenty

5.1 Väzby programového dokumentu na priority a ciele Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Chotár bude prispievať k naplneniu nasledujúcich zámerov a cieľov Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja:

Priorita: Vidiek TTSK, ekvivalent kvality mestského života

Strategické ciele:

- zvýšiť vzdelanostnú úroveň vo vidieckych sídlach
- zvýšiť kvalitu tvorby a aplikácie miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku
- zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva
- zvýšiť kvalitu cestovného ruchu na vidieku
- vidiek atraktívny pre rozvoj mikropodnikov, malých a stredných podnikov na vidieku
- realizácia pozemkových úprav
- atraktívne podmienky pre život na vidieku
- kvalitné životné prostredie na vidieku, rozvinutá environmentálna infraštruktúra
- kvalitná, dostatočná a bezpečná dopravná infraštruktúra na vidieku
- kvalitné podnikateľské prostredie na vidieku, alternatíva rozvoja vidieka